

**GACAVUZLAR TÜRKİYE TÜRKLERİNE MENSUP BİR TOPLULUKTUR
GAGAVUZ SELÇUKLU HÜKÜMDARI KEYKÂVUS'UN ADINDAN
GELMEKTEDİR**

Faruk SÜMER

İlhanlı hükümdarı Hülagü, Moğolistan'da oturan Kağan'ın buyruğu üzerine Selçuklu ülkesini iki kardeş arasında bölmüştü (1258 yılında). Buna göre Kızılırmak'tan Bizans ucuna kadar olan kesim, II. İzzeddin Keykâvus, Kızılırmak'tan Erzurum'a kadar olan kesim de IV. Rükneddin Kılıç Arslan tarafından idare edilecekti.

Fakat İzzeddin Keykâvus ülkenin taksim edilmesinden hiç memnun olmamıştı. Bu yüzden huzursuz ve üzüntülü idi. Şanlı atalarının zahmetler çekerek sahip oldukları bu ülke ne hale gelmişti. Bunda şimdi kardeşinin veziri olmuş bulunan İran asıllı pervane Muiniddin Süleyman'ın ihtiras ve entrikaları en mühim âmil olmuştu. Moğolları Selçuklu devletinin işlerine müdahale ettiren bu adam idi. Muiniddin Süleyman kardeşinin veziri olduktan sonra da boş durmayıp daima Keykâvus'u Moğollara kötülüyordu. Gayesi Keykâvus'u Moğollara ortadan kaldırtıp Selçuklu ülkesinin tamamının iktidarını eline geçirmekti. Diğer taraftan Moğolların sonu gelmez isteklerini karşılamak ve onlara yaranmak da mümkün değildi. Bu sebeplerden ülkeyi Moğol boyunduruğundan kurtarmak ve birleştirmek için Memlük hükümdarı Baybars (Kıpçak Türklerinden idi) ile muhabereye girişti. Keykâvus ülkenin Moğol hakimiyetinden kurtarılmasında yapacağı yardımlara karşılık güney doğudaki bazı yerleri vereceğini Baybars'a bildirmişti. Memlük hükümdarı Keykâvus'un teklifini kabul etti.

Çünkü Moğollara karşı daha emin bir şekilde mücadele edebilmek için onun da müttefike ihtiyacı vardı. Fakat hadiseler süratle geliştiği için kararlaştırılan tarihte yardıma gelemedi. Halbuki Muiniddin Süleyman bu mektuplaşmayı haber alarak gecikmeden Moğol hükümdarı Hülegü'ye bildirmiş ve İzzeddin Keykâvus'un ortadan kaldırılmasını teklif etmişti. Hülagü'ye Keykâvus'un Konya'ya tercihen Antalya da oturmasının, uç Türkmeni'nden asker toplayarak savaşa hazırlanmakla ilgili olduğu da söylenmiş; İlhanın hâzinesinden borç alarak aldığı paranın tahsili için gelen elçilere de soğuk davrandığı ifade edilmişti. Bütün bu sözler, diğer taraftan Pervane'nin takdim ettiği değerli armağanlar tesirini göstermiş ve İlhan Selçuklu hükümdarının öldürülmesi için yarlığı vermişti. Bunun üzerine Selçuklu ülkesinin doğu kesiminin hükümdarı Rükneddin Kılıç Arslan veziri Pervane ve Anadolu'daki Moğol işgal kuvvetleri kumandanı Alınçak Noyan Konya'ya yöneldiler. Bunu bulunduğu Antalya'da haber alan Keykâvus gecikmeden Konya'ya gelmiş ne maksatla gelmekte olduklarını öğrenmek için veziri Konyalı Fahreddin Ali'yi göndermişti. Halkın Sahip Ata (= Vezir Baba) dediği Fahreddin

Ali, Aksaray'da kendisine yapılan Kılıç Arslan'ın veziri; olması teklifini kabul etmiş veya kabul etmek zorunda bırakılmıştı. Bunu duyan İzzeddin Keykâvus haklı olarak derin bir ızdırıp içinde Antalya'ya döndü. Kılıç Arslan ise Konya'ya gelip tahta olurdu. Keykâvus henüz ümidini kaybetmemişti. Sadık kumandanı Ali Bahadır Sivri Hisar'da mühim bir kuvvet hazırlamıştı. Ali Bahadır bir baskın ile Moğol ordusunun işini bitirmek isliyordu. Fakat geceleyin yolu kaybederek ancak sabahleyin Moğol ordusunun yezeki (öncü) ile karşılaşmış ve asıl ordunun da yetişmesinden sonra Konya yöresindeki Altun Apa kervansarayı yakınında yapılan şiddetli bir savaşta Ali Bahadır yenilerek uçlara doğru çekilmek zorunda kaldı.

Bunu öğrenen İzzeddin Keykâvus çoluk çocuğu yakın adamları ile hazırlattığı kadırgalara binerek İstanbul'a gidip Fasil Yusa (basileus= imparator) ilitica etmiştir. (660-1362) Fasilyus yani imparator Mihail Paleolog İzzeddin Keykâvus'a çok iyi bir konukseverlik göstermiş ve onun şerefine sık sık ziyafetler şölenler vermiştir. Bu esnada Keykâvus'un sadık kumandanı Ali Bahadır da az bir adamla İstanbul'a gelmişti. Fasilyus Ali Bahadır'a da iyi kabul göstermiş, buna karşılık Selçuklu kumandanı da Mihail'in düşmanlarını bozguna uğratmıştır. Çağdaş Selçuklu tarihçisi İbn Bibi'ye göre bir gece Sultan'ın yakınlarından bazıları içkinin tesiri ile ona şu sözleri söylemişler “gerçi Sultanımız eski ülkesinden mahrum kaldı ise de Tanrı'ya şükür burada da kendine tâbi kalabalık bir topluluğu vardır. Eğer Fasilyus gezinti esnasında ortadan kaldırılsa bu ülkenin hükümdarlığı da Sultanımızın olabilir”. Fakat sultanın şarab saları (içkici başısı) olan Rum ve Hıristiyan Kir Kedid hu konuşmayı imparatora bildirmişti. Bunun üzerine Mihail, İzzeddin Keykâvus'u oğulları Giyaseddin Mes'ud ve Rükneddin Geyûmers ile anasını bir kalede habs ettiği gibi hileyle yakaladığı Ali Bahadır'u öldürmüş imrahor Uğurlu'nun da gözlerine mil çektiymişti. Sultanın adamlarına gelince, onlara Hıristiyan dinine girmeleri teklif edilmiş, kabul edenler hayatlarını kurtarmışlar, etmeyenler ise şehidlik mertebesine yükselmişlerdir. Bu esnada Altın Ordu hükümdarı Sayın Han'ın (Berke Han) İzzeddin Keykâvus'u kurtarmak için gönderdiği ordu buz tutan Tuna'yı (Ab-ı Dunâb) kolayca geçip Sultanı mahpus bulunduğu kaleden kurtarmışlar ve Berki Han'a götürmüşlerdir. (661=1263) Berke Han İzzeddin Keykâvus'u sevinçle karşılamış ona çok sıcak bir konukseverlik göstererek Kırım yarım arasındaki Sulhad ve Suğdak şehirlerinin gelirlerini dirlik olarak ona tahsis etmiştir.

Bu esnada bazı kötü kalbi kimseler Sultan'ın anasına, oğlunun yolda belaya uğradığını söylemişler, bunun üzüntüsüne dayanamayan İzzeddin Keykâvus'un annesi kendisini kaleden aşağı atarak intihar etmişti. Bu haber ve iki oğlu ile kız-kardeşinin Fasilyus'un elinde tutsaklık hayatı yaşamaları İzzeddin Keykâvus'u derin bir üzüntü içinde bırakmıştı. İşte İbn-i Bibideki İzzeddin Keykâvus'un Bizans'a sığınması, hapsedilişi ve kurtarılışı ile ilgili haberler bunlardır.

Adı geçen Selçuklu tarihçisi sonra izzeddin Keykâus'un 679 (1280-1281) yılında hastalanarak hayata veda ettiğini ve oğulları Mes'ud ile Geyümers'in Anadolu'ya geçişlerini anlatarak eserine son verir.

Osmanlı müverrihlerinden Yazıcıoğlu Ali Efendi'nin anlattıklarına geçmeden önce eseri hakkında biraz bilgi vermek yerinde olacaktır.

Yazıcıoğlu'nun eseri Selçukname veya Oğuz name adıyla anılır, yazmaları azdır. Bunların başlıcaları da padişahların kütüphanelerinde muhafaza edilmiştir. Bu eser başlıca Râvendi'nin İnan Selçukluları, İbn-i Bibi'nin Türkiye Selçukluları ile Reşideddin'in Câmîüt-tevârih'indeki Oğuz boylarına ait kısmın tercümelerinden meydana gelmiştir. Kendisi tercüme ettiği İbn-i Bibi'nin eserine birçok ilaveler yaptığı gibi beylikler devrine ait bilgileri içine alan müstakil bir bahisle kaleme almıştır.

Ali Efendi'nin tercümelerinin başarılı olduğunu rahatça söyleyebiliriz. Türk tarih edebiyatı zincirinin ilk halkaları arasında yer alan Selçukname'nin dili de güzeldir zevk duyularak okunur. Fakat bu eserin ancak bir bölümü Hollandalı şarkiyatçı M.T.H Hotsma tarafından yayınlanmıştır. Geri kalan bölümünün de Türkler tarafından yayınlanması beklenirdi. Fakat bugüne kadar ne yazık ki, boşuna beklenmiştir.

Yazıcıoğlu Ali Efendi, hükümdarı II. Murad (1421-1451) gibi milli duyguları çok kuvvetli bir tarihçidir. Eserini bu duygularının tesiri ile meydana getirmiş ve yine hu duygulan ile ilgili olarak tercümelerine birçok ilaveler yapmıştır. Osmanlı hanedanının kavı boyundan geldiğine dair sözleri bu ilavelerden biridir.

Eserinin telif tarihine gelince hunun II. Murad'ın hükümdarlığının (1421-1451) ilk yıllarında (veya 1424 yılında) yazıldığı ileri sürülmüştür'. Fakat eserin 1435 yılından sonra yazıldığı şüphesizdir.

Yazıcıoğlu'nun İbn-i Bibi'ye yaptığı çok uzun bir ilâvede 1262 yılında Bizans'a iltica eden Selçuklu hükümdarı II. İzzeddin Kevkâvus ile oğulları beyleri ve taraftarlarının başlarında geçenler anlatılmıştır. Gerrçekten birçok bakımdan hüüzün verici olan bu macera şöyledir: İzzeddin Keykavus İstanbul'da bulunduğu esnada bir gün kumandanı, Ali Bahadır ile birlikte imparatora. "Biz Türk'üz sürekli olarak şehirde oturmaktan sıkılırız. Eğer bize kırılık yörede bir yer verirsiniz Anadolu'da bulunan bize tâbi göçer evleri çağırırız demiş, imparator bu isteği olumlu karşılayarak gelecek olanların oturmaları için Aşağı Tuna ile sahil arasındaki Dobruca'yı tahsis etmiş. Bunun üzerine Anadolu'da Sultan'a sadık göçerler gizlice çağırılmış onlar da kalabalık bir halde İznik'e inmişler, oradan da Üsküdar'a gelmişler, Üsküdar'dan da Boğazı geçip Dobruca'ya gitmişler. Onların arasında Saru Saltuk'ta bulunuyordu Böylece çok

kıta bir zaman içinde Dobruca'da 30-40 Türk oymağı yurt tutmuş iki veya üç Müslüman şehri kurulmuştur. Bu 'Türkler imparatorun düşmanları ile savaşmış onları yok etmişlerdir.

Bu esnada İstanbul'da verilen bir ziyafette bazı yakınları Sultan'a halkının çok ve güçlü olmasından faydalanarak imparatoru devirip yerine geçmesini telkin etmişlerdir. Fakat bunun haber verilmesi üzerine imparator kumandanlardan birini öldürüp, öbürünün gözlerine mil çekmiş, diğerlerinden de ancak Hıristiyanlığı kabul edenlerin canlarını bağışlamıştır. Sultana gelince o da Mesud ve Geyumers adlı iki oğlu ile birlikte bir kalede hapsedilmiştir.

Sultanın anası imparatorun kız kardeşi idi. İmparator bu kız kardeşini ve Sultanın iki küçük oğlunu da kendi sarayında nezaret altına aldırdı. Sonra kız kardeşi ile iki küçük şehzadeyi Karaferye'ye (Selanik'in batısında bir şehir) gönderdi. Ona orada alınan vergiler tahsis edilmişti. Vergilerin alındığı yere hâla Anakapısı denilir İki genç şehzadeye de şehrin subaşılığı yani valiliği verilmişti.

Sultan iki oğlu ile birlikte Altınordu hükümdarı Berke Han tarafından kurtarılmış ve Kırım da misafir edilmişti, fakat oğlunun kaçarken öldüğü şeklinde asılsız bir söylenti inanan sultanın anası duyduğu derin üzüntüden kendisini Ana kapısının yanındaki kuleden atıp hayatına son verdi. Bu hadiseden sonra imparator iki şehzadeden büyüğünü Karaferye valiliğinde bırakıp küçüğünü ise sarayına aldırılmış. Bütün bunları haber alan bahtsız sultan İzzeddin Keykâvus, annesinin ölümünden ve İki oğlunun tutsaklığından derin bir teessür duymuştur.

Berke Han sonra Dobruca Türklerini ve Sarı Saltuku da Kıpçak çölüne getirtir.

İzzeddin Keykavus'un ölümü özerine (679=1280), yanında bulunan oğulları Mesud ve Geyumers Anadolu'ya geçerler.

Sarı Saltuk Berke Hanı buyruğu üzerine göçen balkı Dobruca iline geri götürür.

Anadolu'ya gelip Selçuklu tahtına oturan İzzeddin Keykavus'un oğlu Mesud kardeşleri ve Rumelilideki Türkler hakkında imparatora (Fasilyus Paleolog) elçiler gönderir. İmparator, "kardeşlerinden biri yanındadır, diğeri Karaferye beyidir. Rumeli Türklerine gelince, onlardan bazıları ona (yani Karaferye'de valilik yapan Selçuklu şehzadesine) katıldılar, diğerleri de Dobruca'da kaldılar" diye cevap verir. Yine burada yazıldığına göre Fasilyus eskiden beri ödemekte olduğu verginin şimdi üçte birini de Moğollara, üçte-birini Mesud'a, üçte birini de Selçuklu ülkesinin doğu kesimini idare eden III. Gıyaseddin Keyhüsrev'e göndermekteymiş.

Durum böylece oldukça uzun bir zaman devam etmiştir. Dobruca'daki Türkler Sarı Saltuk ile orada yaşamışlar. İmparator'un (= tekvur yahut tekür= kral) sarayındaki Mesud'un kardeşi olan Selçuklu şehzadesi bir kaç Türk ile kaçmaya teşebbüs etmiş ise de yakalanıp hapse atılmıştır. Kâfirlerin halifesi olan Patrik imparatorun kendisine verilmesini ister. İmparator da isteğini yerine getirir. Patrik de şehzadeyi vaftiz ettikten sonra keşiş yapar, Prens

bir müddet Ayasofya da Patrik'in hizmetinde kaldıktan sonra Saru Saltuk'un istemesi üzerine onun veli olduğunu bilen patrik şehzadeyi Saru Saltuk'a yollar. Bir müddet sonra şehzade İslam'a döner ve derviş olur.

Saru Saltuk bir çoban iken Akşehirli Mahmud Hayranî'den aldığı İlâhi kudreti bir gün şehzadeye devreder ve ona Barak adını koyar. Barak Sultaniye'ye gönderir. Onun oradaki tekkesi şimdi de mevcuttur. Baraklılar denilen dervişler de onun müridleridir.

Karaferye'deki Müslümanlara gelince bunlar kâfirler arasında yaşamaktan usanarak denizi geçip Anadolu'ya göçerler. Orada Subaşılık (=valilik) yapan şehzade ve oğlu Müslüman olarak hayata veda ederler. Fakat imparator, Selanik'e geldiği yılda onun oğullarının vaftiz edilmesini emreder. Karaferye Yıldırım Bayezid Han zamanında bu Selçuklu şehzadesinin soyundan olan Lizakos'un elinden alınır. Bu Lizakos ve kardeşleri yakışıklı (görklü) ve bahadır insanlardı. Bunlar Karaferye'den Zihne'ye nakledip buranın subaşılığı Lizakos'a verilir. Yıldırım Bayezid Han'ın Malatya ve Erzincan seferlerinde Lizakos ve kardeşleri de bulunurlar. Fakat bu seferlerden çok yorgun düşen Lizakos dönüşle vazifesinden ayrılarak kendisi ve kardeşleri için vergiden muafiyet belgesi ister. Onların Selçuk soyundan olduklarını anlayan Yıldırım Han istedikleri belgeyi verir. Lizakos Zihme'de keşiş olarak ölür. Kardeşleri ve onların oğulları ise haraç ve onda ödemeyerek yine Zihme'de yaşarlar. Murad'ın pâdişâh olması üzerine muafiyet belgelerini yeniletirler. Bunlardan birine Dimitri sultan, bir diğerine de Miho Sultan denilmiştir.

Dobruca'da oturan Müslümanlara gelince onlar, Bulgarların faaliyetlerinden rahatsız olduklarından Halil Ece ile birlikte gemiye binip Karasi iline göçerler. Rum elinde kalanlar ise Saru Saltuk'un ölümünden sonra "mürted" olurlar, yani İslâmiyet'i bırakıp başka bir dine (Hıristiyanlığa) girerler, Yazıcıoğlu Ali Efendi'nin anlattıkları bu yazdıklarımızdır. Görüldüğü üzere bu anlatılanlar arasında sıkı bir bağ vardır. Bununla beraber bu anlatılanların başlıca dört konuya ayrıldığı görülür.

1-İzzeddin Keykâvus'un Başından 1 Geçenler.

2-Karaferye hikâyesi

3-Saru Saltuk

4-Dobruca Türkleri

1- İzzeddin Keykâvus'un başından Geçenler Anlaşılacağı üzere Yazıcıoğlu bu konuda Selçuklu müverrihi İbn-i Bibî'nin verdiği bilgilerden geniş bir şekilde faydalanmıştır.

2-Karaferye Hikâyesi: Karaferye Selanik'in batısında, Selanik ile Manastır arasında bulunan bir şehirdir. P. Wittek, haklı olarak bu hikâyenin Yazıcıoğlu tarafından muafiyet belgelerini yeniletmeye gelmiş olan Dimitri Sultan ve Miho Sultan'dan dinleyerek yazdığını ifade etmiştir.

Diğer taraftan Karaferye ve Zihne Gagavuzların Dobruca dışında buldukları üç yerden ikisini teşkil ediyordu.

3-Sarı Saltuk: Bu ünlü veli hakkında Yazıcıoğlu fazla bilgi vermemiştir. Saru Saltuk'un menkıbelerini ihtiva eden Saltuknâme adlı eser ilim adamlarımızdan F.İz ve S.Tekin'in himmetleri ile gün ışığına çıkarılmıştır.

Yine görüldüğü üzere Saru Saltuk'un müridi olan Barak Baba Selçuklu hükümdarı İzzeddin Keykâvus'un oğullarından biri olarak gösteriliyor. Ancak bu husus hiçbir kaynaktan teyit edilmediği için bu haberi ciddi şekilde karşılamak mümkün değildir. Buna mukabil onun Tokat'ın köylerinden birine mensup ve babasının da beylerden olduğuna dair Memlûk devri müelliflerinin sözlerinin doğruluğuna inanılabilir. Yine Memlûk müellifleri Barak Baba'nın Saru Saltuk ve Kırım ile ilgisine de temas etmişlerdir. İlhanlılardan bilhassa Olcaytu Hüdâbendi Muhammed (1305-1316) Barak Baha'ya çok saygı duyardı. Halta Olcaytu Barak Baba'yı elçilikle Gılan'a göndermiş ise de Gilanlılar parça parça ederek Barak Baba'nın hayatına son vermişlerdir.

4- Dobruca Türkleri: Görmüş olduğumuz gibi Yazıcıoğlu Ali Efendi Dobruca Türkleri hakkında da ilgi çekici bilgiler vermiştir. Bu bilgiler, konumuz bakımından taşıdıkları ehemmiyet dolayısıyla yeniden fakat toplu bir halde göstermek yerinde olacaktır.

a. İzzeddin Keykâvus ile kumandanı Ali Bahadır'un isteklerini Bizans imparatorunun da kabul etmesi üzerine Anadolu'daki Selçuklu hükümdarına bağlı oymaklar Üsküdar'dan geçip Dobruca'da yurt tutarlar. Bunun sonucunda iki veya üç Müslüman şehri ve 30-40 bölük de Türk obası meydana gelmişti.

b. Kıpçak ülkesi (Altın Ordu) hükümdarı Berke Han İzzeddin Keykâvus ve oğullarını hapisten kurtarıp ona Kırım da dirlikler verdikten sonra. Dobruca'daki Türkleri ve Saru Saltuk'u Deşt-i Kıpçak'a kendi ülkesine yani Kırım'a göçürmüştür. İzzeddin Keykâvus'un ölümü üzerine (679=1280) oğlu Mes'ud Anadolu'ya geçme müstesinesini elde edince, Saru Saltuk, Berke Hanın emri üzerine, göçer evleri sürüleri ile birlikte eski yurtları olan Dobruca eline göçürmüştür.

e. İzzeddin Keykâvus'un oğlu Mes'ud hükümdar olunca, sorması üzerine imparator Dobruca Türklerinin yurtlarında oturduklarını yalnız onlardan bazılarının Karaferye beyi olan Mes'ud'un kardeşinin yanına gittiklerini bildirmişti.

ç. Kâfirler arasında yaşamaktan bıkip usanan Karaferye'deki Türkler denizi geçerek Anadolu'ya göç etmişlerdir.

d. Dobruca'daki Türkler Halil Ece ile göçüp gemi ile Karasi eline geçmişler. Bu da Bulgarların verdikleri rahatsızlıktan ileri gelmişti. Rumelinde kalanlar ise mürted ve âhiriyan "olmuşlar" yani İslâmiyet'i bırakıp başka bir dini (= Hıristiyanlığı) kabul etmişlerdir.

I. Görüldüğü üzere Dobruca Türkleri hakkındaki bu bilgiler açık ve kesindir. Müphem ve karışık değildir. Bu bilgilere dayanılarak Dobruca'da kalan ve muhtelif âmillerin tesiri ile zamanla İslâmiyet'i bırakıp. Hıristiyan dinine giren Dobruca Türklerinin Gagavuz denilen Türklerin dedeleri olduğu rahatça ileri sürülebilir. Çünkü bilindiği üzere Gagavuzların asıl yurtları Dobruca bölgesi idi. Onlardan bazı zümrelerin de Karaferye ve Zihne çevresinde yaşadıklarını biliyoruz. Bunun da adı geçen yerlerde İzzeddin Keykâvus'un oğlu olan Selçuklu şehzadesinin oralarda valilik yapması ile ilgili olduğu görülmüştü.

II. Gagavuz (Gagauz)lar'ın konuştukları Türkçe Türkiye Türkçesine bağlıdır. Yani Gagavuzca Türkiye Türkçesinden gelmektedir.

III. Gagavuz adının Selçuklu hükümdarı İzzeddin Keykâvus'dan geldiği âşikârdır.

Bu son delillerden sonra Gagavuzların 1263'lerde Dobruca da yurt tutmuş olan Selçuklu hükümdarı İzzeddin Keykâvus'un Türkmenlerinin torunları oldukları kesin bir şekilde anlaşılmış bulunur. Bu çok açık gerçeği bütün delilleri ile birlikte Avusturyalı ünlü Türkolog müteveffa Paul Wittek 40 yıl önce ortaya koymuştu: Yazıcioghlu Ali on the Christian Turks of the Dobruja= Yazıcıoğlu Ali ve Dobrucalı Hıristiyan Türkler (Bulletin of the School of the Oriental and African Studics, 1952, XIV, s.639-668); Les Gagaouzes-Les gens Kaykâvûs= Gagavuzlar, Keykâvus'un halkı (Revue Orientale, 1953, XVII).

P. Wittek'in makalelerini 1960'da okumuş ve mütalaasına katılmışım. Sonra onun bu mütalaasına bazı kongre ve sempozyumlarda itiraz edildiğini hayretle görmüştüm. Onlar hâlâ eski görüşü yani Gagavuzların kuzeyden gelen Peçenek, Uz (=Oğuz) ve hatta Kumanların (=Kıpçaklar) dan geldiklerini savunuyorlardı. Halbuki ellerinde hiç bir delil yoktu. Gerçekten Dobruca ve komşu yörelerde Peçenek, Oğuz, Kıpçak gibi tek bir yer adı, yâdigarı bile yoktur. Bu sebeple bu çok açık gerçek karşısında bu tür itirazlar asla ciddi karşılanamaz ve onlara ehemmiyet verilemez.

Gagavuzlar, anlaşılacağı üzere yine de Oğuzlardandır. Hem de büyük bir cihan imparatorluğu kurmuş Anadolu'yu yurd edinmiş ve bu yurdu korumak için Moğollara karşı da yılmadan mücadele eden Oğuzlardan....Selçuklu hükümdarı II. İzzeddin Keykâvus (1238-1280), Moğollara karşı girişilen mücâdelenin ruhu olmuş, bundan dolayı tahtından ve ülkesinden ayrılmak mecburiyetinde kalmış ve yadellerde acılar çekmiştir. İşte Gagavuzların ataları da onun gurbet hayatını paylaşan sadık Türkmenleri idiler. Gagavuzlar Gök Oğuz adını taşıyabilirler. Çünkü Oğuzların Batı Gök Türklerin baş temsilcileri olduklarını kesin olarak

biliyoruz. Fakat onlar şüphesiz sevgili hükümdarları İzzeddin Keykâvus'u asla unutmayacaklardır.

Gagavuz Türklerinin ekserisi veya mühim bir kısmı Moldavya (Besarabya) da yaşamaktadır. Bundan başka Ukrayna'da, Rusya Cumhuriyetinde, Orta Asya'da (Kazak, Kırgız ve Özbek Cumhuriyetlerinde) Gagavuz "budun"una mensup topluluklara rastlanır. Sovyetler Birliğindeki bütün Gagavuzların nüfusunun 300.000 kişi olduğu bana haber verilmiştir. Bulgaristan'da (Varna yöresinde, Kavarna yakınında, Yanbolu'da ve Topolavgrad'da) ve Romanya'da da Gagavuz köyleri görülür.

Faruk Sümer, Gagavuzların Aslı, Türk Dünyası Tarih Dergisi, 1991, Sayı:252,253, s.9-12 ,s.3-5